

Værnepligtsloven, som den blev vedtaget, ikke hindrede et almindeligt Væbningsvæsen, og at dette ikke kunde indføres, før end Værnepligten var gjort almindelig. Derfor Rigsraadet og Regjeringen bleve enige om, at Hærvæsenet skulde gaae over til et almindeligt Væbningsvæsen; er den nuværende Værnepligtslov ikke til Hinder derfor. Den har givet et saa bredt Grundlag for almindelig Væbning, som ikke skal findes nogetsteds; jeg vil ikke tale om, at Præster og Skolelærere ere fritagne; thi det vilde dog være for meget forlangt, at man for at have et almindeligt Væbningsvæsen ogsaa skulde have dem med. Man kan af mange forskjellige Hensyn kun bruge endeel af Mandskabet ad Gangen, om man end har et nok saa almindeligt Væbningsvæsen. For det Første vilde Staten ikke kunne undvære alle de Præster, der maatte være under det almindelige Væbningsvæsen; thi saa stod Alt stille; dernæst vilde der ikke være Plads i Landet til at bevæge den Hærstyrke, der saaledes blev tilveiebragt; og endelig kunde man ikke skaffe Midler tilveie til at underholde og beklæde den. Hvor almindelig man end gjør Væbningsvæsenet, vil det ved en længere Krigsførelse kun blive en Deel af Mandskabet, der kunde blive brugt. Hvilken Deel og under hvilke Betingelser det skal bruges, skal afgjøres ikke ved Værnepligtsloven alene, men ved Væbningsvæsenet i Forbindelse med Værnepligtsloven. Man skal ved Værnepligtsloven sige: Altsom man mere og mere vil benytte et større Antal Mandskab, skal det gøres i den og den Orden; de og de Aldersklasser skulle bruges i den og den Tid; tages de alle, er man berettiget dertil, men tages der et indskrænket Antal, skulle de tages paa den og den Maade. Hvad Bornholms Militi angaar, da forholder det sig ikke saa, som en æret Rigsdagsmand har sagt, at den staaer Grundloven nærmere end Hærorganisationen i Almindelighed. Det er kun en anden Ubojlingsform; Grundloven har paabudt, at enhver Borger i Staten skal være forpligtet til at yde sin Skjærv til Væbningen indenfor Landets Grændser; Lovgivningen kræver for Bornholm det Samme; enhver Borger, der er stiftet til at bære Vaaben, skal der yde sin Skjærv til Væbningsvæsenet, saaledes som det

er anordnet. — Alle de Indskrænkninger, der nu føles paa Bornholm, hidrøre fra Væbningsvæsenets Bestemmelser; men ingen Bornholmer kan hente en Modstandsgrund fra Værnepligtsloven, han kan hente den fra Regulativer og Reglementer. Naar man vil læse Værnepligtsloven igjennem angaaende Bornholm, vil man finde Følgende: „Skjøndt Bornholm har sit særegne Forsværsvæsen, saa vil dog o, s. v.“ Dette „skjøndt“ viser tydeligt, at man ikke har overført Værnepligtsloven paa Bornholm, man har ikke grebet ind og der givet den en anden Anvendelse; man lader den blive ved indenfor Bornholms Grændser at have den samme Anvendelse som hidtil. Derimod siger man, at saasnart en Bornholmer er udenfor Bornholm, henyttes han efter de Regler, der gjælde for de øvrige Landsdele. Det er Anvendelsen af Værnepligten, men ikke Grundprincippet, der er forskjelligt. Det Forslag til Lov om Værnepligten for Danmark, der nu er under Forhandling, udtrykker Tanken endnu tydeligere. Det siger: „Alle paa Bornholm fødte og der hjemmehørende paabensøre Mænd opfylde deres Værnepligt o, s. v.“ Her staaer „Værnepligt“. Det er den danske Værnepligt; det er i Henhold til Kongeriget Danmarks grundlovmæssigt fremstaaede Værnepligtslov, at de indtræde under en anden Væbning. Vilde altsaa de øvede Herrer gjøre et Skridt for at fremme Bornholms nuværende Væbningsvæsen, skal det være umiddelbart gjennem Væbningsvæsenet; gjennem Værnepligten kunne de ikke vinde Mere, end de nu ere i Besiddelse af, uden det, jeg allerede har antydnet: Afkomsten til at benytte det attenaarige Mandskab. Vilde de Herrer altsaa gjøre et Skridt for at fremme Bornholms Væbningsvæsen, maade de see at bringe denne Bestemmelse frem ved en særlig Lov; eller om Værnepligtsloven paany skulde komme til Behandling her i Thinget, maade de see at faae den føiet dertil, naar Regjeringen vil billige den. Et Medlem her ligeoverfor har sagt: Nu er der i det bornholmste Væbningsvæsen Mandskaber af saa mange forskjellige Classer. Hvorfor have vi det?

Hvis det forelagte Værnepligtslovsforslag vedtages, kunne vi have blandet Mandskab fra 12 Mar og i Krigstid fra 24 Mar; efter den nu-